

Hra vabank. Američané s Evropou tahají za kratší konec. Chudák Ukrajina. A náš osud? Politolog Prorok promluvil

- CZ24 News | 10. září 2023

USA/EU: Východní „triumvirát“ Rusko, Čína, Írán má zdroje a umí čekat. Velká šachovnice bude mít více králů. Česko se může vrátit opět kvůli ekonomickému propadu Západu do ruské sféry vlivu. Takovou odhaduje podobu světa po současném chaosu politolog Vladimír Prorok. ParlamentníListy.cz s ním ohledně světové geopolitiky přináší dost obsáhlý rozhovor.

Kniha, kterou jste letos dokončil s kolegy z Univerzity Jana Amose Komenského (UJAK), nese název Geopolitické křižovatky, geopolitičtí hráči. Obálka vypadá jako pozvánka na sportovní utkání. Na jedné straně americká, britská a eurolunijní vlajka a pod ní jména uskupení jako NATO, mezi nebohá Ukrajina a na té druhé ruská, čínská a íránská zástava a třeba BRICS. Opravdu je dnešní rozdělení sil takhle čitelné?

Vzhledem k tomu, že první díl se jmenoval Od stability poválečného světa ke globálnímu chaosu současnosti a měl určitou grafickou úpravu, tak jsme se na něj snažili navázat. Má původní úvaha byla, že mezi vlajkami USA a Ruska se rozprostře mapa Ukrajiny s blesky a pod tím mapy států, které inklinují k jednomu z těchto dvou bloků. To by ale bylo dost přesycené. Grafik pak navrhl toto. Můj původní návrh vyjadřoval hlavně konflikt na Ukrajině, kdežto v tomhle je vyjádřena i perspektiva. Je to rozumný kompromis.

Napadením Ukrajiny se Rusko zcela oddělilo od „civilizovaného světa“, tedy euroatlantické civilizace, a nic nezískalo, tvrdí jedni. V rámci hospodářského uskupení Brazílie, Ruska, Indie, Číny a Jižní Afriky (BRICS) má i přesto silnou pozici a dění na Ukrajině většina světa jako problém moc nevnímá, říkají druzí. Co vy?

Když se hodnotí nějaký konflikt, je třeba si připomenout bod nula, v němž to začalo. Konflikt na Ukrajině nezačal v únoru 2022, ale v roce 2014 a do určité míry jde o analogii rusko-gruzínského

konfliktu roku 2008. V jeho první fázi se Západ jednoznačně postavil na stranu Gruzie s tím, že byla napadena Ruskem, ale během vyšetřování se přišlo na to, že naopak Gruzie zaútočila jako první na separatistickou Jižní Osetii a ruské mírové jednotky, na což Rusko reagovalo invazí. Konflikt na Ukrajině má podobné parametry s tím rozdílem, že Rusko vstoupilo do občanské války zahájené převratem na Ukrajině v roce 2014, se kterým se východní část Ukrajiny neztotožnila. Rusko se postavilo na jejich stranu, kdežto Západ na stranu „revolucionářů“. Impulzem pro ruskou invazi se stalo z jedné strany odmítnutí minských dohod Ukrajinou a ze strany druhé upřednostnění takzvaného chorvatského scénáře, tedy silového řešení problému separatistických republik.

V tomto konfliktu však nejde jen o Ukrajinu, nýbrž o hegemonii v současném světě. Nejde o konflikt mezi dvěma mocnostmi, protože Rusko přestalo být mocností zánikem Sovětského svazu a za USA stojí vyspělý Západ, ale o konflikt ohledně nového mocenského uspořádání ve světě. Unipolární model s jedním hegemonem se neosvědčil, protože USA se ukázaly jako neschopné svět stabilizovat, protože to je i pro ně nepřiměřeně nákladné a USA příliš sledovaly jen svůj prospěch na úkor jiných. Proto Rusko v současnosti řada zemí neodsuzuje.

Ostatně Čína i Írán Rusku dokonce v současnosti do jisté míry pomáhají...

Ano a řada zemí zaujala de facto neutrální postoj, protože situaci vnímají právě jako boj o změnu modelu mezinárodních vztahů. Otázkou je, zda svět bude unipolární, nebo multipolární a jakou roli v něm budou mít další hráči. Jde o to, že USA ztrácejí dominanci a nechtějí o ni přijít. Ostatně s USA může ztratit dominanci celý Západ (G7), a proto USA podporuje. Státy, které v minulosti stály mimo bloky - bývalé kolonie, státy sdružené v Hnutí nezúčastněných zemí, z nichž některé v minulosti inklinovaly k Západu, v řadě případů ekonomicky posílily, získaly sebevědomí a odmítají se dnes podřizovat tlaku slábnoucího hegemonu USA podporujícího Ukrajinu. Patří mezi ně zejména státy BRICS a další. A dokonce ani Turecko nebo Maďarsko, které jsou členy NATO, nejsou na straně Ukrajiny. De facto to hrají na obě strany.

Ostatně i na akademické půdě zuří jakási argumentační válka. Jak by podobnou knihu napsali politologové třeba z University of New York in Prague (UNYP) či Metropolitní univerzity v Praze?

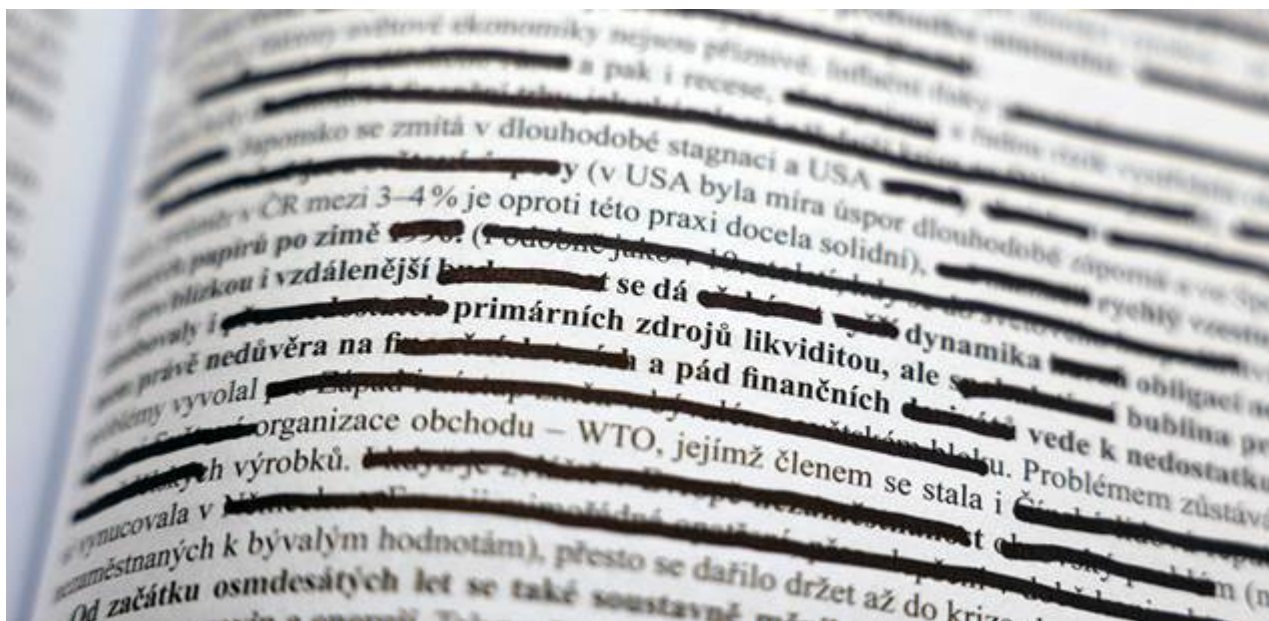
V naší monografii se také píše o metodologii vědy. Metodologie je souhrn metod, které vědec používá k získání relevantních faktů. Věda by měla tato fakta systematizovat a vytvářet obraz reality. Ale je vždy podstatné, s jakým objemem faktů pracujete, což je spojeno právě s výběrem metodologie.

Význam faktů je pak otázkou kontextu jak aktuálního, tak i historického. Do toho pak vstupují jednotliví vědci se svými zájmy, a jak se říká: „Koho chleba jíš, toho píseň zpíváš.“ Vědci navíc jako ostatní lidé sdílejí určité hodnoty. Ať už to je konzervatismus, liberalismus, socialismus anebo fašismus, vždy jde o balíček hodnot, podle něhož se i mění objem a význam faktů, se kterým se pracuje.

Takže politologové ze zmíněných univerzit by nejspíš vycházeli z jiných faktů, protože pracují s jinými metodologiemi. Když se hovoří o dezinformacích, tak z jejich hlediska mohou být naše fakta dezinformacemi, protože nezapadají do všeobecného schématu či dominujícího paradigmatu. Dezinformace by měly být něčím, co odporuje realitě, ale co je to realita? Ani filozofové se na tom nedokážou shodnout. Je to otázka faktů, vazeb faktů a významu faktů. A do toho vstupuje právě ten subjektivní faktor. Ve vědě existují různé vědecké školy a takzvaná kritéria pravdivosti, která by měla určit měřítko toho, co je pravda, co není, a v jaké míře je co pravda. Ostatně ani v tom se vědci neshodují. Asi nejuniverzálnější je praxe, ale ani ta není jednoznačná. Když někdo něco zanalyzuje a ukáže tendence a v praxi se to potvrdí, tak měl nejspíš víc pravdy než ti ostatní. Budoucnost je vždy otevřená.

V knize máte kapitolu o dezinformacích. Čemu tedy věřit?

Propaganda je šířením určitých hodnot a názorů ve vztahu k faktům a situacím. Opakem propagandy by měla být právě věda. Ale jak jsem se zmínil, jsou i vědci názorově a hodnotově zakotvení, takže i v jejich závěrech může být část propagandy. Ti čestnější v podmínkách vnějších ideologických tlaků vkládají své názory mezi řádky. Ti, co se nebojí ventilovat své já, píšou přímo podle svého světonázoru, byť ani v tomto případě to neznamená, že to, co sdělují, je pravda nebo jediná možná pravda. Médii sdělované informace jsou určeny řadovým občanům, kteří nedisponují širšími znalostmi včetně historického povědomí. Obraz reality se jim zjednodušuje, tak aby to pro ně bylo emocionálně a informačně přijatelné, respektive tak, aby to odpovídalo hodnotám a zájmům sdělovatele informací – žurnalistům nebo jejich šéfům či politikům, a tady začíná propaganda. Navíc nikdy člověk nemůže říct všechno, takže vybírá vědomě nebo podvědomě taková fakta a jejich interpretace, které někoho ovlivní nejčastěji v jeho prospěch, což je účel.

Slovo propaganda je záležitostí katolické církve, která v roce 1622 založila úřad pro šíření katolické víry. Propaganda až do 2. světové války byla vnímána jako pozitivní věc. Po ní vzhledem k praxi totalitních režimů získává negativní vymezení. Místo toho se v USA začíná používat pojem PR, tedy public relations. A někteří hovoří o tom, že je to právě ta objektivní a nezaujatá pravda. Ale je to

pořád propaganda, je to jen synonymum. Jen se to dělá decentněji a kvalifikovaněji.

Historik David Svoboda v obsáhlé knize Jablko z oceli obhazuje ukrajinský nacionalismus. A domnívám se, že by také hovořil o vědě a objektivitě...

Tu knihu jsem nečetl. Nacionalismus se v devatenáctém století hodnotí historicky jako pozitivní jev, protože vedl k osamostatnění se jednotlivých národních komunit. Vždy ale bylo otázkou, jestli jsou ekonomicky soběstačné a zda mohou vytvořit vlastní stát, anebo ne. Ostatně to byla i otázka okolních států, jestli to akceptují, nebo ne. Nacionalismus však může za určité situace přerůst do šovinismu, takže přestává být otázkou vytvoření národní komunity a začíná být otázkou likvidace okolních skupin ve jménu té vlastní. Tady začíná i fašismus.

Problém Ukrajiny je v tom, že tam nedošlo k národnímu obrození, které my známe z devatenáctého století. Oni se nikdy nezformovali jako moderní národ a vždy byli v područí někoho, většinou nedemokraticky vládoucího. Tudiž byli donuceni proti nedemokratickým režimům používat násilí, a odtud je nejbližší k fašismu, což je případ Bandery, Šuchevyče a dalších. Síla idejí je spojena i s jejich hlasateli. Když jsem se zabýval fašismem, tak jsem žasl, že třeba známý německý filozof Heidegger, stoupenec dnes populární fenomenologie, a další byli v Národně socialistické německé dělnické straně (NSDAP), protože tomu nejspíš věřili. Jednoduchá řešení spojená s tím někoho omezit ale nemusejí být řešením optimálním, naopak to může být katastrofa.

Není pojem fašismus jeho letitým zneužíváním dnes vlastně nicneříkající a zbytečný?

Jednotlivé ideologie se opírají o určité hodnoty s tím, že v jednotlivých státech mohou být ty hodnoty modifikované, nicméně zde existuje společný základ. Fašismus se dnes používá spíše jako účelová nadávka, ač fašismus byl reálnou ideologií Mussoliniho Itálie, na kterou navázal Hitler. Na Západě se vymezením fašismu, respektive totalitárních režimů zabývali Hannah Arendtová, Zbigniew Brzezinski a další. Bylo identifikováno několik základních znaků, přičemž jednotliví autoři se liší v názoru, co je klíčové. Ke znakům fašismu patří jedna ideologie pro všechny a bez alternativ, splynutí strany se státem, plošný teror, kontrola médií a kontrola ekonomiky.

Je zajímavé, že když se po druhé světové válce hodnotily jednotlivé režimy, Mussoliniho Itálie byla označena za vzorový stát fašismu. Pak byla otázka, jak hodnotit Frankovo Španělsko, Salazarovo Portugalsko, Hortyho Maďarsko, Pilsudského Polsko a tak dále. Některé znaky fašismu v těch režimech existovaly, jen to nebylo dotaženo do konce. To je také otázka černých plukovníků v Řecku.

Nicméně o těchto režimech se dnes jako o fašistických nehovoří a používá se pro ně termín autoritativní režim. Přičemž je snaha tyto režimy rehabilitovat. Ne všichni navíc dnes rozlišují fašismus a nacismus a kromě toho je snaha nahrazovat oba pojmy pojmem totalitní režim. To umožňuje používat účelově termín fašismus jako dehonestující označení politiků nebo států, nebo naopak přehlížet hodnoty fašismu v některých státech.

V seriálu Sluha národa, kde hraje Volodymyr Zelenskyj ukrajinského prezidenta, si na začátku ten odstupující stěžuje, co všechno udělal pro vlast, že se dokonce naučil ukrajinsky! Ostatně sám Zelenskyj se pak jako reálný prezident učil ukrajinsky. Proč jeden z hlavních znaků národního vědomí, tedy jazyk, zastával na Ukrajině tak podřadné místo?

Neřekl bych, že má jazyk na Ukrajině podřadné místo. Jedním z prvních dekretů pomajdanovské Ukrajiny bylo zrušení ruštiny jako jazyka regionální komunikace. Dnes se jde ještě dále a je snaha vytlačit ruštinu z veřejného prostoru vůbec. V kontextu války je to sice do určité míry pochopitelné, nicméně to nemá nic společného s demokracií a navíc to vráží klín mezi západní Ukrajinu a východní Ukrajinu, kde byla ruština jazykem každodenní komunikace a převládal pozitivní vztah k Rusku.

Pokud si pamatuji ukrajinské průzkumy před zahájením ruské invaze, procento lidí orientovaných proruský bylo relativně vysoké. Na jihovýchodě proruský smýšlelo sedmdesát, v centrální Ukrajině nějakých čtyřicet osm a na západní Ukrajině asi pětadvacet procent. S prvotním konfliktem v roce 2014 dokonce paradoxně proruské názory přibývaly. Teď se to pochopitelně mohlo změnit. Stejně ale je otázkou, jak tam lidé smýšlejí, protože i na Ukrajině se referuje o tom, že z některých měst obyvatelé nechtějí odcházet, protože čekají na příchod ruských jednotek. Takže je otázka, jaká je reálná situace. Je to prostě chaos.

Na Ukrajině vládne mentalita „moje chalupa je z kraje“, přičemž obyvatelé nezajímá, co se děje za plotem. Teď je nutí, aby někde bojovali, a proto jich tolik utíká.

V Česku nicméně odpůrci vládnoucí pětikoalice stále hlasitěji varují před „ukrajinizací české politiky“. Je to problém?

Faktem je, že na Ukrajině dlouhodobě dochází k omezování opozice a ideologizaci vztahů v duchu hesla: „Kdo nejde s námi, jde proti nám.“ Ne každý ale musí nevyhnutelně souhlasit se změnami, které přinesl Majdan. U vládnoucí pětikoalice lze pozorovat podobnou tendenci.

Pro české elity vždy platilo „poturčenec horší Turka“. Jinými slovy má část českých elit tendenci hájit určitou linii více než kdokoli jiný. Američané, Britové, Němci se chovají pragmaticky, ale my jsme ideologicky zaslepeni, což je možná husitská tradice. U nás totiž často rozhodovaly hodnoty na rozdíl od ekonomických zájmů a jsme na to hrdí.

Navíc je tu problém „velkého bratra“. Malý národ potřebuje někoho, kdo by ho chránil, a elity u moci se vždy k někomu většímu přikloní. Kontra elity mají jiného ochránce a pragmatici jsou někde mezi. Být v roli mladšího bratra, když se dělí zmenšující se majetek... Mladší bratr na tom rozhodně nevydělá.

V knize Geopolitické křižovatky, geopolitičtí hráči uvádíte třeba ideu nacionalisty Alexandra Dugiona ohledně vytvoření Eurasie kolem nové ruské říše. Co si myslíte o zavraždění jeho dcery Darji?

Ničemu to nepomohlo. Pokud zavraždíte nějakého ideologa nebo politika, nikdy nevíte, kdo přijde na jeho místo. Vyvoláte tím vlnu. Kdyby neupálili Jana Husa, je otázkou, jestli by vzniklo husitské hnutí. Tady je to něco podobného. Když tedy zabijete představitele politiky, můžete destabilizovat na určitou dobu situaci, pokud má vliv, ale další, ještě horší hráči toho mohou využít.

Dugin má dnes zcela nepatrný vliv a v Rusku už nikoho nezastupuje. V devadesátých letech vliv měl, protože údajně dělal přednášky na ministerstvu vnitra a v armádě. Dugin je pravoslavný konzervativce, kdežto dnešní ruská politická garnitura je pragmatická. Tu vraždu tedy nelze považovat ani za součást války symbolů, tím spíše, že byla, zřejmě omylem, zavražděna dcera Dugina. To může vyvolat pouze odsouzení vrahů a jejich sponzorů.

Strategii v Rusku dnes určuje vládnoucí strana a prezident, a nikoliv Dugin. Strana Jednotné Rusko, kterou neoficiálně Putin ovládá, se prezentuje jako strana pro všechny, ale když se podíváme na její hodnoty, jde o liberalismus a konzervatismus, tedy typický ideový mišmaš nové pravice. Od amerických republikánů a britských konzervativců se liší v tom, že jejich konzervatismus se opírá o pravoslaví a ideu ruského světa a ruského mesianismu a liberalismus je podržčen silnému státu. Cílem je obnova síly ruského státu.

Putin je nositelem této ideje, i když v tomto ohledu je to dost složitá osobnost. Je typický představitel silových resortů, pro nějž je důležitá stabilita státu a je mu jedno, kdo ji zajistí. Zhlédl se v Alexandru II. a jeho heslu, že Rusko nemá jiné spojence, jen vlastní armádu a flotilu, a v Alexandru III., který se pokusil budovat kapitalismus v ruské formě. Nicméně oligarchové podporují režim pouze pod tlakem, takže kvůli konfliktu se předpokládá, že ruská politika zahne doleva.

Oblíbená ruská kapela Leningrad zpívá: „Rus je pro vás nový žid, nejradši ho v peci upálit.“ A vlastně tím kritizuje narůstající nevraživost lidí na Západě vůči Rusům. Na druhou stranu podle analýzy organizace In Iustitia v Česku přibývá předsudečných incidentů vůči Ukrajincům, ale proti Rusům téměř žádné. Jak se v tom vyznat?

Otázka vztahu k jiným národům je spojena s historickou zkušeností a mění se ve vlnách. Po zániku SSSR se ruské elity distancovaly od komunistického režimu a doufaly, že budou přijímány na Západě jako rovnocenný partner. Ruská naivita je někdy až zarážející. Údajně někdejší ruský ministr zahraničí Kozyrev chtěl, aby mu Američané poradili, na jaké hodnoty by se měli Rusové orientovat. Díky prozápadní politice Rusové přestali být v devadesátých letech vnímáni jako protivníci a úspěšně rozvíjeli byznys se Západem. Negativní vztah byl tak spojen nejčastěji s chováním takzvaných nových Rusů, kteří se vyznačovali arogancí zbohatlíků. Kromě toho většina lidí nerozlišovala Rusy a Ukrajince, neboť všichni většinou mluvili rusky.

Situace se začala měnit po roce 2008. Řada politiků na Západě, nehledě na pozitivní změny ve vztazích, vnímala Rusko jako trvalou potenciální hrozbu. Zbigniew Brzezinski v roce 1997 napsal, že k tomu, aby Rusko nebylo schopné obnovit svůj mocenský status, je potřeba rozšiřovat NATO a podporovat demokratické režimy v okolních regionech, aby byly pro Rusko vzorem, ale je možné podporovat i nedemokratické režimy, pokud to povede k oslabení Ruska. Ideální by podle něj bylo Rusko rozparcelovat. Právě podobné závěry a politika vedly k obratu ruské zahraniční politiky. V politice každá akce vyvolává reakci.

Řadový občan si širší souvislosti málokdy uvědomuje a vychází z každodenní zkušenosti nebo její mediálně upravené verze. Rusko začalo být mediálně prezentováno jako hrozba, nicméně i řadový občan si nezhřídkavě uvědomuje, že za problémy málokdy může jen jedna strana, tedy Rusko. A díky sankcím dnes vlastně nepřicházejí do kontaktu s „arogantními“ Rusy, naopak může narazit na aroganci některých Ukrajinců, štědře dotovaných vládami. Zmíněná píseň je tak uměleckou nadsázkou, která může vytvářet v Rusku pocit obklíčeného tábora a může mít mobilizující efekt. Ruské elity nicméně situaci vnímají pragmaticky.

„Vzhledem k propojení ekonomik globalizovaného světa mají sankce nicméně bumerangový efekt a vracejí se jejich strůjcům,“ píše se také ve vaší knize. I o tomhle slýchám dvě opačná hodnocení. Propaganda, nebo pravda?

Otázka sankcí je vždy spojena s jejich bezprostředním, střednědobým či dlouhodobým efektem. Na Západě se doufalo v to, že dopadnou na řadové Rusy, kteří se postaví proti vládě a Putinovi. Nicméně tím podcenili ruskou mentalitu. Rusové jsou ochotni a schopni si utáhnout opasky. Rusové se při hrozbě vnějšího nepřítele semknou, což je model „smuty“, který mají „geneticky“ daný. Přestože spousta občanů Ruska s Putinem nesouhlasí – mám dost známých, takže to vím –, ale říká, že momentálně je to to nejlepší, co mají. Není zbylí. Přitom Rusko má v konfliktu se Západem několik komparativních výhod. Rusko je velké, takže ho obsadit je problém, na což narazil třeba Napoleon nebo Hitler. Má mnoho surovin, takže ho vlastně nelze odříznout od zdrojů. Navíc mělo vždy dobrý základní výzkum, silnou vědu, byť Rusové měli vždy problém s její aplikací.

Ještě před patnácti lety byla ruská armáda de facto v rozkladu a přidržovala se ještě sovětských projektů. Nicméně v posledních letech přišli jejich vědci s novými pohledy a ruské ozbrojené síly dnes mají v řadě případů kvalitnější zbraně než Západ. A to už je ruský potenciál. Kdyby neměli dobrý základní výzkum, tak tohle nedokážou.

Co je klíčové, ruská ekonomika zatím na rozdíl od západoevropské drží. Otázka je, kdo má větší kapacity a kdo více doplatí na přerušení obchodní výměny kvůli konfliktu na Ukrajině.

V tabulce o revolucích předpokládáte velkou hospodářskou krizi od roku 2024. Jak by ta krize měla vypadat?

Jde o aplikaci takzvaných Kondratěvových cyklů neboli teorii dlouhých vln, v jejímž rámci se tvrdí, že ekonomické krize přicházejí každých padesát let. S touto teorií přišli v Nizozemsku na začátku dvacátého století a Kondratěv na ně navázal. Podle něj ekonomické krize jsou pravidelné, nicméně nemusejí vést k zániku kapitalismu, jak to předpokládali bolševici. To byl jeden z důvodů, proč skončil v gulagu, kde také zemřel. Ekonomické krize se překonávají novými technologiemi, přinášejícími nové vztahy, hodnoty a ideje.

První krize z nadvýroby byla v roce 1825, další v roce 1873, třetí v roce 1929 a čtvrtá byla odsunuta díky rozpadu východního bloku, boji s terorismem a uvolnění úvěrové politiky až do roku 2008. Krize v roce 2008 byla sice vyhrocená, ale podařilo se ji překlenout díky kvantitativnímu uvolňování, ale děje se to všechno na dluh, takže mnozí předpokládají, že musí přijít nová krize.

Z druhé strany, odklad krize vede některé teoretiky k popírání koncepce dlouhých vln, nicméně zde může být i jiné vysvětlení. Tato krize nemusí být krizí v systému, ale krizí celého kapitalismu. Nové technologie, které v minulosti zajišťovaly překonání krize, dnes plošně nenabíhají, protože budou spojeny s automatizací, růstem nezaměstnanosti a poklesem spotřeby. Jinými slovy, systém se dostává do permanentní krize. Pokud připustíme katastrofické verze a fakt cyklicky se opakujících ekonomických krizí, lidé si mohou začít klást otázku, k čemu takový systém udržovat, proto se o tom nehovoří.

Dočasným řešením může být právě zánik unipolárního modelu s dominancí USA a vznik multipolárního modelu, při němž se několik regionů začne vyvíjet autonomně, což by mělo umožnit technologický vývoj v regionech a hledání alternativ, byť Západ ztratí dominanci, a proto se tomu tak brání.

Na koho byste si vsadil v geopolitickém klání mezi USA a EU a Ruskem a Čínou?

Jak už jsem řekl, Rusové začali chápat, že s nimi Západ hraje ne příliš čestnou a korektní hru. Čína začala Západu ekonomicky konkurovat a uvědomuje si riziko konfliktu s USA. Západu se dnes

primárně jedná o oslabení Ruska. Ukrajina je tak nástrojem, protože Rusko je dnes nuceno napřít mnoho financí do tamního konfliktu a v případě jeho porážky je možný i jeho rozpad. Minimální cíl Západu je tedy zastavení ekonomické stabilizace Ruska, maximální cíl je podřídít Rusko zájmům Západu i za cenu jeho rozpadu, což by mělo umožnit v ideálním případě kontrolovat ruské surovinové bohatství.

Čína s Íránem si uvědomují, že po pádu Ruska jsou hned na řadě ony, a proto se navzájem podporují. Jde o účelový triumvirát. Ještě jednou se podívejme na Brzezinského Velkou šachovnici. Právě on tam jasně varoval před takovým spojením s tím, že jde o nejhorší scénář, který může USA potkat. A nyní řadí Američané zpátečku a snaží se Írán přetáhnout na svou stranu s tím, že zruší některé sankce. Ostatně i Číně se snaží něco nabízet, ale všichni si uvědomují, že to je účelová hra Ameriky, jak vyšachovat Rusko.

Obě tyto soupeřící strany hrají vabank. Limitujícím faktorem je zabránit atomové válce. Rusko nechce na Ukrajině prohrát, protože by ho Západ donutil platit reparace, což by ho morálně, politicky i ekonomicky rozložilo. Nyní se hraje o to, kdo bude mít více zdrojů a trpělivosti. To hraje více do karet „východnímu triumvirátu“. Pokud vznikne multipolární svět a západní Evropa bude ekonomicky oslabena, otázkou bude, jaký bude osud Česka a střední Evropy. Jednou z variant je, že se mohou dostat zpět do ruské sféry vlivu. Ostatně v Rusku dost odlišují český lid a elity a často citují Švejk.

[ZDROJ](#)